



Nerea Pallares (Lugo, 1989) és llicenciada en periodisme i té el Màster en Estudis Comparatius de Literatura, Art i Pensament de la Universitat Pompeu Fabra. És l'autora dels reculls de contes *Sidecar* (2015) i *Los ritos mudos* (2021), i alguns dels seus relats s'han inclòs a les antologies *Pena negra* (2022) i *Ellas, las extrañas* (2023), una selecció de les escriptores de l'insòlit més destacades del panorama estatal. *Punt d'aranya*, la seva primera novel·la i l'únic text seu fins ara traduït al català, va guanyar el Premi García Barros el 2025 i es publicarà en diverses llengües, entre les quals el francès i el portuguès.

Eduard Velasco (Barcelona, 1982) és llicenciat en filologia catalana i en filologia gallega. S'ha dedicat a la docència tant de la llengua catalana com de la llengua gallega, a la traducció literària i a la divulgació de les relacions socioculturals entre Galícia i els Països Catalans. És autor dels poemaris *Ruído de trens* (2015, XXVII Premi Nacional de Poesia Xosemaría Pérez Parallé) i *O filósofo coxo* (2017, II Premi de Poesia Xosé María Díaz Castro), de la novel·la *Os días felices de Benvido Seixas* (2019, Premi Antón Losada Diéguez 2020) i del poemari infantil *Animalario de ler a diario* (2022). Ha traduït del català al gallec textos d'autors com Emili Teixidor, Avellí Artís-Gener, Carlota Gurt o Maria-Mercè Marçal; i, del gallec al català, obres de Yolanda Castaño, Brais Lamela, Berta Dávila, Suso de Toro, Olga Novo, Ismael Ramos, Jesús Castro o Lupe Gómez. També va ser cofundador i llibreter, al costat de la poeta Alicia Fernández, de la llibreria especialitzada en poesia Chan da Pólvora, a Santiago de Compostella.

Míriam Cano — «Com en una punta de coixí, Nereia Pallares teixeix el mite, el llegat i la força de la comunitat amb una intelligència profundament humana i una escriptura poètica i precisa. *Punt d'aranya* és una celebració de l'amistat i del saber ancestral de les dones, una novel·la màgica i política que transforma el silenci en un acte radical de justícia.»

Montse Albets — «Comences a llegir al ritme de les onades i del so dels boixets, però arriba un moment que es fa el silenci total, quan les dones de la Costa da Morte ho desfan tot per tornar a teixir el que havíem oblidat: la màgia, la tradició, la força del mar i de les *percebeiras*, que ensenyen a les seves filles que de vegades has de deixar de sostenir i tornar enrere per anar endavant.»

Antoni Veciana — «Nerea Pallares és la balanguera gallega que fila amb aigua un cos fet de moltes bombolles.»

Jurat del Premi García Barros — «L'obra sorprèn per la forma d'abordar temes com la transmissió intergeneracional, la resiliència, la germanor, la violència patriarcal, la precarietat laboral i la importància de la cura. L'estructura fragmentària, la multiplicat de veus i registres (del coral al poètic i del realista al mític) i la presència constant del mar i de les

puntes com a metàfores de l'entrellaçament de vides i destins fan d'aquesta novel·la una obra d'una riquesa literària i simbòlica extraordinària, teixida amb un ventall de paraules enlluernador.»

La Voz de Galicia — «Una peça literària com *Punt d'aranya* és una veritable satisfacció per la seva rotunditat i solidesa. Pallares és capaç de fondre en una proposta narrativa estimulante i fresca elements que arrelen en diversos motius, i ho fa amb una desimboltura i una habilitat indiscutibles.»

LugoXa — «Una de les veus més prometedores de la narrativa gallega actual.»

Letras Atlánticas — «No us oblideu d'aquest títol: *Punt d'aranya*. Ni tampoc d'aquest nom: Nerea Pallares. Agafeu el llibre i comproveu la capacitat que té d'emocionar-nos, de posar-nos la pell de gallina.»

El Progreso — «Una obra amb les randes de Camariñas de fons i que parla de les xarxes que ens sostenen, de la sororitat i de la importància del llenguatge per cartografiar l'existència.»

Radio Galega — «Una novel·la rodona per gaudir-la des de molts punts de vista. No ens la podem perdre.»

Nerea Pallares

Punt d'aranya

Traducció del gallec d'Eduard Velasco

ANTÍPODA, 99



EDICIONS DEL PERISCOPI

Títol original: *Punto de araña*

© Nerea Pallares, 2025

Autora representada per The Ella Sher Literary Agency

Primera edició: febrer del 2026

© de la traducció: Eduard del Castillo Velasco, 2026

© de la nota a la traducció: Eduard del Castillo Velasco, 2026

© de la il·lustració de coberta: Núria Solsona, 2026

© de la fotografia de l'autora: Daniel Katanga

© d'aquesta edició: Edicions del Periscopi sL, 2026

Publicat per Edicions del Periscopi sL

info@periscopi.cat | Web: www.periscopi.cat

Facebook: www.facebook.com/Periscopi

Twitter/X: x.com/Ed_Periscopi

Instagram: [@edicions_del_periscopi](https://www.instagram.com/edicions_del_periscopi)

Impressió: Romanyà Valls, Capellades

Imprès a Catalunya – *Printed in Catalonia*

Edició a càrrec d'Aniol Rafel, Andrea Rovira i Marta Rubirola

Maquetació: Tono Cristòfol

Correcció: Núria Saurina Eudaldo, Òscar Lozano i Miquel Saumell
Santaeugènia

Disseny de la col·lecció i interiors: Tono Cristòfol

Dipòsit legal: B 1006-2026

ISBN: 979-13-87726-23-2

Aquest llibre s'ha imprès amb un paper òfset cru de noranta grams
i ha estat compaginat amb la tipografia Caslon Pro.



Tots els drets reservats. Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització escrita dels titulars del copyright, sota les sancions establertes per la llei, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol mitjà o procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic, i la distribució d'exemplars mitjançant el lloguer o préstec públics.

A les meves amigues,
que s'ho mereixen tot
i també aquest llibre

Hilemos, señores,
es tiempo de relevar
a las Parcas.

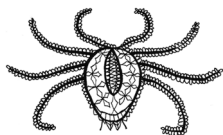
CHANTAL MAILLARD, *Hilos*

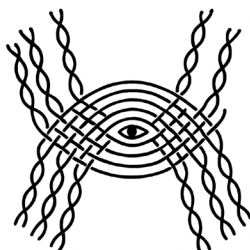
aeternumque manus carpebant rite laborem.
«i llurs mans complien ritualment l'eterna
tasca.»

CATUL, «LXIV», v. 310

(traducció de Josep Vergés i Antoni Seva)

DESTEIXIR





Van ser els ulls.

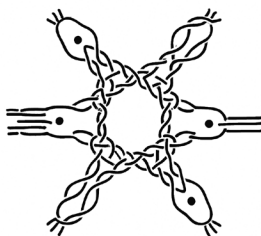
I podria haver estat una altra cosa. La sang inexplicable del meu índex: la punxada de l'agulla que no vaig enfilear. Aquell mar salvatge i sense riba, que pujava a l'asfalt a cada onada, que només d'arribar va mullar-me els peus. Potser les meves pròpies sensacions: la llengua feta sal, els cabells en vertical com tentacles de medusa i sentir-me convocada per les cruïlles de molsa i fang dels corriols. O podria haver estat aquell esperit estrany que ho habitava tot: el vent que esvalotava l'aigua i picava a les portes de les cases, la boca de la badia oberta entre fars, les nanses esteses al port com un gran llom d'escates, ocre, verd i gris, caragolat i endormiscat. Aquella vilarrèptil-marina que s'havia despertat enfurismada amb la música violenta dels pals de vaixell. El laberint que em cridava amb la seva ventada.

Van ser els ulls, però.

I no pas els dels habitants, que eren ulls més aviat esquius i avesats també als cops de vent. Vaig adonar-me de com evitaven les mirades quan van obrir un cercle al cementiri per soterrar-hi el taüt i van dir que a dins hi havia una nena. Feia tan sols unes hores que havia arribat i havia deixat les maletes a la meva casa nova, quan vaig topar el poble congregat en aquell enterrament. No hi faltava ningú: pels carrers buits només hi passava el temporal. A cap altre foraster no li haurien donat explicacions, però amb mi el tracte va ser diferent perquè sabien que era l'Ari, la del museu, la noia nova que havia vingut per quedar-se. Entre murmuris, amb la prèdica del capellà de fons, les senyores van parlar-me del naufragi i de com el mar havia escopit la nena a la sorra de Reira. Fent que no amb el cap d'una manera veherent. Va anar a navegar amb el pare, que li ensenyava d'anar en mar, però ves a qui se li acut de sortir amb les marees vives. Què en treus, d'això? Aviam. Un mal jeure i re més. També em van explicar que la mare s'hi havia oposat amb fermesa, ella ja l'hi havia dit ben clar, avui no te l'enduus pas, d'aquí, amb tu no se n'hi anirà, però aquest, re, així que la dona va sortir per la porta per 'nar a mercat, an ell li va faltar temps per emportar-se-la. Van murmurar alguna altra cosa sobre la tossuderia d'aquells homes, aquests merdosos que es pensen que tot ha de ser com ells diuen.

I no és pas així, eh? No funciona pas així, no, i que allò havia estat massa i que tindria conseqüències. I van acabar dient més coses que no vaig sentir, o que no vaig comprendre; que no acabaria d'entendre fins passat molt de temps, en tot cas. Va ser llavors quan em vaig tombar i els vaig veure: aquells ulls que també em miraven.

Entre tots els senyals possibles de quan vaig arribar a Camariñas, van ser els seus ulls els que m'ho van revelar. I no aquell iris d'estany ni la mirada dura i sense pestanyeig amb què aquella dona m'agullonava. Tampoc el fet d'endevinar, des del primer contacte visual, si potser contenien el dolor de la mare a qui no havien fet cas. No va ser això, sinó el que vaig saber de seguida amb aquella mirada. La certesa que en els seus ulls hi havia alguna cosa més enllà del que és humà. No tornaria a veure aquella dona fins passat molt de temps.



(Hi ha una muntanya.)

(Hi ha un cim.)

(Hi ha una clariana.)

(Hi ha un centre.)

(Al centre hi ha tres velles.)

(Tres germanes.)

(Hi ha un cor.)

(Hi ha centenars de dones en cercle.)

(Són un cor.)

(Hi ha un cor de dones.)

(Al centre, tres velles.)

(Hi ha vestits blancs.)

(Hi ha vestits de lli.)

(Vestits d'una altra època.)

(Cistells amb flors de gatosa.)

(Cistells amb randes.)

(Cistells amb boixets.)
(Hi ha quietud.)
(Hi ha silenci.)
(Silenci.)
(Quietes.)
(Després ja no hi ha silenci.)
(Després parlen les tres velles.)
(O no.)

(Hi ha tres velles que parlen.)
(Parlen)
(una)
(rere)
(l'altra.)
(Hi ha un cor que assisteix.)
(Hi ha un cor que obeeix.)
(Un cor de dones vestides de blanc.)
(Són vestits d'una altra època.)
(Hi ha escolta.)

(En realitat, no sona res.)
(S'entenent des de dins dels caps.)
(En realitat, les velles diuen.)
(En realitat, el cor assenteix.)

(Hi ha ordres molt clares.)
(Repetides per les velles.)
(Repetides pel cor.)

(Repeteixen.)

(Repeteixen.)

(Repeteixen.)

(Hi ha una data.)

(Hi ha un temps detingut.)

(Un temps fora del temps.)

(Un temps etern.)

(Un temps que torna.)

(Un cicle.)

(I, enmig, una data.)

(Hi ha un lloc que no.)

(Un lloc fora de les estances.)

(Un lloc de reunió.)

(Hi ha una reunió.)

(Sempre.)

(Tres aranyes)

(i un cor) (de centenars)

(d'aranyes blanques)

(aranyes de lli)

(aranyes puntaires)

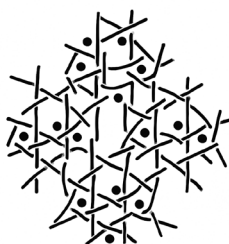
(centenars d'aranyes)

(aranyes en vaga.)

(Hi ha una reunió)
(una reunió que ja hi havia hagut) *(quan)*
(pels segles dels segles)
(una reunió que ja hi havia hagut) *(sempre.)*

(Hi ha una reunió.)
(Hi ha una data.)
(El setze del set.)
(La Mare de Déu del Carme.)

(Hi ha una reunió.)
(Hi ha una data.)



No l'hi confessaria mai a ningú de la confraria, però a la Lita hi havia alguna cosa d'aquella tasca que l'excitava. En aquella feina contra rellotge, de només dues hores abans de la baixamar i una hora i mitja després, calibrava les dimensions de la vida, se la jugava. Els millors percebes, aquells ben molsuts i plens que provocaven les grans llicitacions de la llotja, triaven els penya-segats on l'oceà batia amb més força. Una diria que a ells també els agradava el risc i que s'alimentaven de la brutalitat de les onades. Ella estava convençuda que era per això, que tenien tan bon gust: s'empassaven tota l'aigua. A la Lita li agradava agafar a grapats aquell botí salat de crustacis sense ulls, enfundada a dins del neoprè, mentre les gavines li sobrevolaven el clatell xisclant amb el bec tancat. Del mar sempre n'havia adorat la ferocitat imprevisible i ambivalent, tot t'ho donava i tot t'ho

podia treure. Enlloc s'havia sentit tan viva com al caire d'una roca.

De ben segur que a elles també els passava, no calia que ho diguessin. No només a les de la confraria, també a les de la conservera, a les puntaires i a les xarxaires, que tot sovint, a més a més, eren les mateixes i alternaven oficis, com la Lita, que durant trenta anys havia marisquejat quinze dies al mes, els altres quinze havia enllaunat sardines —obrint-les com un ventall amb un cop de polze— i cada nit havia cosit les xarxes que el seu home havia de dur a bord. Totes podien sentir la voluntat que governava mar i vent i sabien bé que es tractava d'un esperit indomable que, d'alguna manera, havia travessat el caràcter de la gent de la vila. En coneixien el secret: per relacionar-se amb l'oceà, la qüestió era tenir present que eren al davant d'una força lliure i salvatge i, com a tal, no l'havien de voler dominar, sinó que hi havien de fluir. Com les nanses, que deixaven passar l'aigua a través seu per recollir del mar només el que era necessari. Les xarxes ballaven amb les onades quan, en les anades i vingudes, contemplaven un forat, l'única manera d'acaronar per un moment aquell esperit. Era per això que els teixits de Camariñas, fins i tot les puntes de coixí, estaven fets de calats.

Del mar arribaven les millors i les pitjors històries. Les seves amigues, reunides les tardes de boi-

xets, sempre la incitaven perquè expliqués aquella de quan un veí l'havia salvat. Com va anar, allò, Lita, aquell cop que el Toñito et va morrejar? Calla, tu! Què m'havia de morrejar, ja li agradaria, an ell, responia ella divertida, i començava a explicar-la. Lo que sí que va ser és que vaig estar a punt de morir-me de debò, aquell dia. Era a collir percebes i em va enxampar una onada grandíssima, no la vaig veure vindre. Prò mare meva... Quan vaig revivre hi 'via el paio aquell al damunt fent-me el boca a boca i em vaig adonar que era borni... per poc que no vaig de pet a ofegar-me un altre cop. I llavors, sobre el xec-xec-xec de la cadència dels boixets, s'imposaven les rialles de totes. Altres vegades, però, el mar arrabassava i n'arribaven les històries dels desapareguts i dels ofegats. Com la d'aquell dia que la Lita va sentir de boca de la Xela, quan la va anar a buscar al port. La Xela corria panteixant cap a ella i cridava María, María, María, i la Lita demanava, però quina María, la meva filla? Sí, Lita, la María i el cos, la platja, els bocins. Després d'aquell dia la Lita va prendre dues decisions: la primera va ser divorciar-se del marit, la segona es va anar gestant a la seu de l'associació. Congregades, dos dies abans de l'enterrament de la nena, les puntaires de la vila —entre les quals la Lita, asseguda en silenci amb el dolor intacte— sabien el que realment havia succeït i prendrien l'altra decisió. La que estava a punt de canviar-ho tot.

És que no fotis, els hi hem aguantat molt! Té raó, dona, i ja no se'ls hi pot aguantar més. Sempre havia estat igual, també ho explicaven les seves mares i les mares de les mares de les seves mares. Prenien decisions sense tenir-les en compte i eren els amos dels quartos, fins i tot dels que feien comerciant en les randes que elles elaboraven. Anaven i venien del mar, les explicacions, si n'hi havia, sempre eren minses, desapareixien durant mesos i durant anys i, de vegades, fins i tot formaven noves famílies a l'altra banda de l'oceà. N'hi havia alguns que després de tota una vida tornaven només per morir-se, quan eren vells, estaven malalts o volien que fos la seva primera dona qui els cuidés. Ha, cabrons. El fort dels homes del poble era pensar només en ells mateixos. Aquells homes amfibis, egoistes i absents. Mentrestant, generació rere generació, elles havien continuat teixint. Aquest cop n'estaven fartes, però. La mort de la Maria havia estat massa; des d'aleshores, alguna cosa havia canviat en l'ambient.

Mentre les companyes parlaven, la Lita continuava callada. La mirada a terra. Aquí al poble tots fan lo mateix. Què es pensen, aquests, que som beneïtes o què?, que no sabem què fan? I nosaltres muts i a la gàbia! Doncs no senyor, no em surt de dins. La Chiruca, que feia tota la tarda que escoltava les altres, va posar la mà a l'espatlla de la seva tia Lita, com si així també pogués sostenir el seu dolor, i va intervenir de sobte. Parlava per ella la seva ràbia en petites descàr-

regues elèctriques. S'ha de dir sense embuts. Està clar que el meu oncle no va sortir a collir navalles. O és que no vau veure com li havia quedat la cama a la nena quan la van trobar? Ara totes tenien al cap la imatge de l'adolescent morta a la sorra, amb la carn feta un volcà de la metralla. Van fer que sí. Va sentir-se tan sols el repic dels boixets. Aquest lo que va anar a collir van ser fardos i va pagar la criatura per ell! Li demanava a la nena que li fes d'estaca, no era pas el primer cop. Diu que van encallar... i ara! La Chiruca va alçar-se d'una revolada, incendiada per les pròpies paraules, i va sortir a fumar una cigarreta. Els ulls li vessaven. Desgraciats. La Xela va fer que no amb el cap. Les altres van continuar callades fent anar els boixets, el silenci espès. A fora, la Chiruca va esclafar la burilla a terra i va tornar huracanada. Diguem-ho clar. Molts dels vostres homes també van a fer farina i ja n'hi ha prou de fer veure que no. Els calés dels forabords porten la ruïna. Algunes van replicar. I què et penses, tu, ja hi hem parlat, amb ells, Chiruca, ja se'ls hi ha dit unes quantes vegades. Sí, dona, sí, prò aquests no les entenen, les paraules, va apuntar una. O no les volen pas entendre, va matissar una altra.

Llavors va sonar una veu al fons de la sala. Una veu ronca i preparada per a tot.

La Lita va parlar per primera vegada. Llavors haurem de fer-los entrar en raó d'una altra manera.

Les puntaires van mirar-la sense dir res; hi havia dolors que, de tan grans com eren, només es podien acompanyar en silenci, així que van continuar coreografiant la rutina de cada tarda sense afegir-hi paraula. Van servir cafè, van tallar el pa de pessic en quinze trossos i en van berenar totes, menys la Lita, que va enretirar el seu plat i es va aixecar per parlar una altra vegada. Va picar a la taula amb el puny d'una mà callosa i nua, ja sense anells, i alguna cosa granítica als seus ulls va confirmar a les altres que la decisió estava presa. Ja n'hi ha prou.

—Hem de cridar-les.

Aquesta vegada el silenci va ser rotund i aterridor. Sabien prou bé a què es referia la Lita quan deia «cridar-les»; per un moment, però, alguna va tenir l'esperança que allò fos una confusió, potser l'havien entès malament i no pensava en una cosa tan dràstica, però sí, la Lita va afegir «les tres velles» i no hi va haver dubte. Tampoc no semblava possible fer-la canviar d'opinió. Amb tot, la remor va ser immensa, s'ha tornat boja, totes eren conscients del risc que suposava la proposta de la Lita, aquesta dona s'ha tornat boja, convocar les tres velles portaria qualsevol conseqüència inesperada, l'última vegada que les van cridar no 'via nascut ni ma mare, quan se'ls demanava consell la seva intervenció sempre era radical i imprevisible, ja ho pots ben dir, era ben bé un altre govern, allò, l'únic que en sabem és lo que n'ex-

plicava la gent d'abans, un poder absolut que escapava al seu control, una follia, però davant del pànic del grup i de la remor que s'aclaria i es feia cada cop més intensa, la Lita hi va insistir:

—I si no les fem vindre aquest cop, quan les farem vindre, doncs?

Ningú no va saber què contestar. A totes se'ls va fer evident que la Lita tenia raó. Lentament, les puntaires van assentir i van assentir totes: les de Randes i les de Punes, que feia anys que estaven barallades i sempre es contradeien, van haver de vèncer la rivalitat històrica perquè sabien que, davant d'una decisió així, era important que estiguessin unides.

I de seguida ho van preparar tot per fer la crida a l'altra banda.